МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу управління освітою, власник)

ПСИХОЛОГІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ В СПОРТИВНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
підготовки другого (магістерського) рівня
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)
Галузь знань А Освіта
(шифр і назва напряму)
спеціальності А7 Фізична культура і спорт
(шифр і назва спеціальності)
спеціалізації Фізична культура і спорт

(Шифр за ОПП ВК.3.5)

ЛЬВІВ

Навчальна програма з дисципліни **«Психологія менеджменту в спортивній організації»** для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, які навчаються за спеціальністю А7 Фізична культура і спорт «Фізична культура і спорт».

XI-й (денна форма навчання), XIII-й с. (заочна форма навчання).

Розробник: д.п.н., професор кафедри Криштанович С.В.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри Педагогіки та психології
__._____.202_ р. протокол № 1

Завідувач кафедри, доцент

_____ Соловйов В.Ф.

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету фізичної культури і спорту

Голова _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету післядипломної та заочної освіти.

Голова _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Вступ

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Психологія менеджменту в спортивній організації» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А7 Фізична культура і спорт «Фізична культура і спорт».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є знання, умінь і практичних навичок в психологічному менеджменті колективами й організаціями спортивного спрямування різних форм власності й різної правової форми з урахуванням специфіки їх функціонування в умовах ринкових відносин.

Міждисциплінарні зв'язки: «Стратегічний менеджмент у ФКіС», «Маркетинг спортивних подій», «Менеджмент у спорті», «Професійна майстерність тренера».

Програма навчальної дисципліни складається з модуля «Психологія менеджменту в спортивній організації».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Мета** навчальної дисципліни «Психологія менеджменту в спортивній організації» - формування в майбутніх фахівців системи спеціальних знань щодо психосоціологічних підходів у сучасній менеджерській парадигмі; оволодіння сучасними психологічними методами ефективного використання людських ресурсів; розуміння психологічних основ системного менеджменту спортивними організаціями; набуття вмінь психологічного аналізу внутрішнього й зовнішнього середовища спортивної організації та практичних навичок психологічного забезпечення професійної діяльності, прийняття адекватних менеджерських рішень для створення належного соціально-психологічного клімату в колективі.

1.2. Завдання курсу «Психологія менеджменту в спортивній організації»:

1. Ознайомлення з теоретико-методологічними засадами психології менеджменту.
2. Розкриття психологічних механізмів управлінської діяльності у сфері спорту.
3. Вивчення соціально-психологічних процесів у спортивних колективах (групова динаміка, мотивація, конфлікти, лідерство).
4. Формування знань про психологічні особливості керівника та підлеглих у системі спортивного менеджменту.
5. Розвиток навичок конструктивної комунікації та прийняття управлінських рішень.
6. Опанування методів психологічної діагностики та регуляції управлінських процесів.
7. Вироблення вмінь керування емоційними станами, профілактики стресів та конфліктів у професійній діяльності.
8. Виховання лідерських якостей, відповідальності та етичних стандартів у діяльності менеджера спорту.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні оволодіти запланованими компетентностями та програмними результатами навчання.

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні компетентності:

СК4. Здатність управляти робочими або навчальними процесами у сфері фізичної культури та спорту, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

СК5. Здатність розв'язувати проблеми у сфері фізичної культури та спорту у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

СК12. Здатність організовувати роботу та здійснювати управління діяльністю ДЮСШ, СДЮСШОР, ШВСМ спортивних, спортивнооздоровчих та оздоровчо-рекреаційних клубів.

Програмні результати навчання:

ПР2. Приймати ефективні рішення щодо вирішення проблем у сфері фізичної культури та спорту, генерувати та порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та ресурсні потреби.

ПР4. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань фізичної культури та спорту до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПР8. Організовувати ефективну роботу колективу, спрямовану на досягнення визначених цілей з урахуванням економічних, правових та етичних аспектів.

ПР12. Приймати ефективні рішення та діяти на засадах деонтології в контексті професійної діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Психологія менеджменту: концептуальні засади

Сучасна філософія організації, яка спрямована на створення позитивного образу організації у зовнішньому середовищі. Модель організаційного розвитку через послідовність п'яти стадій розвитку. Сучасний розвиток організації за рахунок змін характеру стосунків в ній. Якісні зміни у змісті та формах управління.

Поняття «психологія менеджменту». Об'єкт, предмет та основні завдання психології менеджменту. Психологічні фактори, що зумовлюють ефективність праці менеджерів. Міждисциплінарний характер психолого-менеджерського знання.

Еволюція психолого-управлінської думки. Школа «наукового управління»: дослідження психологічних особливостей індивіда; принцип «розподілу прибутку». Адміністративна школа менеджменту: принципи управління; психологічна теорія (біхевіоризм). Школа «людських взаємин»: «Нова» психологія, що використовує принцип групи; вивчення проблем соціальної поведінки людей (мотивації, комунікації, лідерства); вивчення чинників, що впливають на психологію людини; людський чинник і модель організаційного менеджменту. Японський варіант використання теорії людських взаємин пов'язаний із колективістським методом.

Тема 2. Психологічні особливості особистості менеджера

Поняття про психологічну готовність до менеджменту. Два основні підходи до визначення змісту та структури психологічної готовності – функціональний та особистісний. Поняття про психологічну готовність менеджера до управлінської діяльності. Структура загальної психологічної готовності менеджерів організацій до управління.

Мотиваційний компонент психологічної готовності до менеджменту. Структура мотиваційного компонента психологічної готовності до менеджменту.

Когнітивний компонент психологічної готовності до менеджменту. Група загальноуправлінських знань, які необхідні менеджеру для здійснення управлінської діяльності.

Операційний компонент психологічної готовності менеджерів до управління. Група діагностично-прогностичних (проективних) умінь та навичок менеджера. Організаційно-регулятивні уміння та навички менеджера. Група контрольно-корегуючих умінь та навичок менеджера. Психолого-управлінські уміння та навички менеджера. Уміння та навички, які спрямовані на самого менеджера.

Особистісний компонент психологічної готовності до менеджменту. П'ять основних груп, які пов'язані зі ставленням менеджера до предмета управлінської діяльності, процесу виконання управлінської діяльності; інших учасників управлінського діяльності; самого себе; суспільства, в якому здійснюється функціонування організації і самого менеджера.

Тема 3. Психічне здоров'я в системі менеджменту спортивної організації

Психічне здоров'я як чинник ефективної діяльності. Еволюція досліджень щодо впливу психічного здоров'я особистості на професійну діяльність менеджера. Детальний портрет

психічно здорової особистості (А. Маслоу).

Поняття стресу та його визначення впливу на працездатність менеджера. Причини виникнення стресу. Фази стресу. Дослідження психотипу особистості.

Самоменеджмент психічного здоров'я. Удосконалення стилю організаційної поведінки. Сутність «емоційного інтелекту» та його удосконалення. Поняття самооцінки, її структура. Змістовний бік самооцінки: предметна діяльність, її результати, поведінка, моральні, інтелектуальні, фізичні якості, здібності, риси характеру, зовнішній вигляд, власні досягнення, місце в колективі, в системі взаємин різних соціальних груп тощо. Саморегуляція менеджера. Способи психологічного захисту. Ефективні техніки запобігання стресу.

Тема 4. Психологічні основи управлінських функцій менеджера

Психологічний зміст функцій менеджменту. Класифікація управлінських функцій. Суб'єкт-об'єктна взаємодія та управлінські функції. Психологічний контекст процесу менеджменту представницьких, організаційних, адміністративних і контролюючих функцій.

Психосоціологічні особливості стратегічної функції. Поняття сутності стратегії для успішності організації. Процес розроблення стратегії. Визначення проблем, що мають психосоціальний вимір для виконання стратегічної функції. Прийняття рішень як психологічно найскладніша процедура. Алгоритм розроблення та прийняття управлінського рішення.

Виробничі функції та уміння менеджера, що передбачають психолого-управлінські компетентності: планування, організаційна, координаційна, мотиваційна, контролююча.

Тема 5. Ефективність керівництва управлінського персоналу. Соціальні ролі персоналу організації (самостійна робота)

Поняття про керівництво. Стилі керівництва. Стиль керівництва як соціально-психологічний феномен. Характеристика основних стилів керівництва: демократичний, авторитарний, ліберальний.

Індивідуальний стиль керівництва. Фактори, які впливають на стиль керівництва. Об'єктивні (зовнішні) фактори, які впливають на стиль керівництва менеджерів різних рівнів організації. Суб'єктивні (внутрішні) фактори, що становлять індивідуально-психологічні особистісні характеристики керівника. Група соціальних факторів. Об'єктивні фактори, що залежать від змісту та умов виконання трудової діяльності.

Поняття про соціальні позиції та зміст соціальних ролей а організації. Актуалізація соціальних ролей та специфіка їх виконання. Ефективність виконання соціальних ролей працівниками організацій. Особливості виконання функціонально-професійних ролей працівниками. Неадекватна рольова поведінка.

Тема 6. Психологія командотворення в спортивній організації

Організаційні особливості структури трудового колективу. Формальні групи в організації. Психологічним механізмом згуртування людей у неформальні групи. Структура неформальних груп. Соціометричні методики вивчення малих груп.

Соціально-психологічний клімат в організації. Складові соціально-психологічного клімату. Морально-психологічний клімат в колективах різних організацій, а також особливості їх поведінки та терміни. Найважливіші ознаки позитивного соціально-психологічного клімату у трудовому колективі.

Поняття групового потенціалу. Елементи групового потенціалу. Ефект синергії. Феномен команди, як типу трудового колективу. Характеристика командного та групового мислення. Роль менеджера у становленні колективу.

Тема 7. Психологія ділового спілкування

Ефективна комунікація як основа успіху у діловому спілкуванні. Сутність поняття «ділове спілкування». Комунікативна компетентність менеджера. Критерії ефективності комунікації. Правила побудови ефективної комунікації.

Інтерактивний рівень спілкування. Сутність проекції, її типології та види. Поняття

інтроекції, її функції. Залежність між моделлю поведінки людини і станом її психіки (Е. Берн). Структурна модель системи «Я-Батько». Структурна модель системи «Я-Дорослий». Структурна модель системи «Я-Дитя». Моделі трансакцій у спілкуванні.

Перцептивний рівень спілкування. Суб'єкти і об'єкти сприйняття, як процес і результат перцептивного акту. Невербальне спілкування. Невербальні сигнали підтримки спілкування.

Тема 8. Психологія управління конфліктами

Поняття конфлікт та його типологія. Класифікації конфліктів в організаціях. Управлінські конфлікти. Типологія конфліктних особистостей. Управлінські конфлікти за причинами, що їх породжують.

Врегулювання конфліктів: стратегія й тактика. Розробка картографії конфлікту. Стратегії управління конфліктами. Тактика управління конфліктами. Стилі поведінки менеджера у конфлікті. Суб'єктивно-психологічні можливості запобігання та подолання конфліктних ситуацій. Психологічні прийоми приглушення конфлікту. Вміння менеджера ефективно управляти конфліктами.

Тривала готовність до безконфліктного спілкування – особливий вид комунікативної компетентності. Соціально-психологічні ролі, за якими часто розподіляється група під час спілкування. Компоненти готовності до безконфліктного спілкування. Комунікативні вміння менеджера.

Тема 9. Психологічні контексти інноваційної, комунікативної, мотиваційної діяльності менеджера (самостійна робота)

Управління нововведеннями. Сутність процесу інновації. Реінжиніринг організацій. Людський чинник у реалізації системних змін. Запровадження змін в організації. Процес змін. Сприйняття змін. Психологічні методики управління інноваціями. Алгоритм проведення колективних змін. Психологічні стани опору запровадженню змін. Психосоціальні перешкоди на шляху до змін. Ефективні методи подолання опору змінам.

Психологічний контекст комунікації. План діяльності як засіб комунікації. Резюме фірми.

Психологічні засоби у системі мотивації та стимулювання праці. Економічне і моральне стимулювання. Нематеріальні стимули. Індивідуальні мотиваційні критерії. Модель узгодження матеріальних і нематеріальних важелів системи мотивації. Чинники стимулювання і мотивації праці класифіковані у формулюваннях потреб. Уміння менеджера використовувати засоби та стимулювання праці для підвищення ефективності діяльності підприємства і його конкурентоспроможності.

3. Рекомендована література

Основна

1. Батрин Н. В. Psychology of management = Психологія менеджменту: посіб. для студ. вищ. навч. закл. екон. спец. : англ. мовою. Т.: Лібра Терра, 2008. 84 с.
2. Берн Е. Ігри, у які грають люди. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. 256 с.
3. Гоулман Д. Емоційний інтелект у бізнесі. Харків.: Vivat. 2021, 528 с.
4. Даймонд Дж. Переворот. Зламні моменти в країнах, що переживають кризу; [пер. с англ. В. Горбатько]. К.: Вид. група КМ-БУКС, 2019. 464 с.
5. Долинська Л. В., Матяш-Заяц Л. П. Психологія конфлікту : навч. посіб. Київ : Каравела, 2017. 304 с.
6. Друкер П. Ефективний керівник; [пер. с англ. Р. Макової]. К.: Вид. група КМ-БУКС, 2018. 248 с.
7. Зливков В.Л., Лукомська С.О. Теорія та практика психологічних тренінгів. К.-Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. 209 с.
8. Калениченко Р. А., Харіна О. Є., Доценко К. М. Основи психології та конфліктології для фахової підготовки економістів : навч. посіб. Ірпінь, 2016. 308 с.

9. Карамушка Л. М. Технології роботи організаційних психологів. Київ: Видавництво: ІНКОС, 2005. 366 с.

10. Карамушка Л. М., Ткалич М. Г. Самоактуалізація менеджерів у професійно-управлінській діяльності (на матеріалі діяльності комерційних організацій): монографія. Київ – Запоріжжя: Просвіта, 2009. 260 с.

11. Криштанович С.В. (2020). Педагогічний експеримент формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту за інформаційно-когнітивним критерієм у закладах вищої освіти. Гірська школа Українських Карпат, № 22, С. 116-121 http://nbuv.gov.ua/UJRN/gsuk_2020_22_24

12. Криштанович С.В. Спортивний менеджмент : навч. посіб. / Львів :ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2020. 208 с.

13. Криштанович С.В. Формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту: теорія та методика: монографія. Дрогобич: ТзОВ Трек-ЛТД; 2020. 462 с.

14. Олійник Н.А., Войтенко С.М. Психологічні особливості спортивної діяльності: Монографія. Вінниця: ВНАУ, 2020. 240 с.

15. Психологія конфлікту: комплекс навч.-метод. забезпечення підготовки бакалаврів всіх спеціальностей / Укл.: М. О. Кононець. Київ : НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2017. 48 с.

16. Психологія управління: курс лекцій для студентів денної і заочної форм навчання напряму підготовки 6.030103 «Практична психологія» / укладач О.С. Юрков. – Мукачево: МДУ, 2017. 179 с.

17. Свидрук І.І., Миронов Ю.Б. Психологія управління та конфліктологія : підручник. Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2017. 320 с.

18. Сивогракова З. А., Алєксєєнко Н. В. Психологія конфліктів. Соціально-психологічний вимір управління конфліктами: Конспект лекції. Харків: УкрДУЗТ, 2020. 52 с.

19. Фесенко Г. Г. Психологія управління та конфліктологія: Конспект лекцій (для студентів спеціальності 8.14010101 «Готельна і ресторанна справа») / Г. Г. Фесенко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ, 2013. 132 с

20. Чернявська Т. П. Актуальна психологія менеджменту : метод. рек. до курсу для магістрів (другого рівня вищої освіти) спец. 073 «Менеджмент» / Т. П. Чернявська. – Одеса : Одес. нац. ун-т імені І.І. Мечникова, 2022. 33 с.

21. Штифурак В. Є. Психологія управління та конфліктологія : навч. посіб. Вінниця : Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2017. 252 с.

Додаткова

22. Kryshtanovych, S., Bezena, I., Hoi, N., Kaminska, O., & Partyko, N. (2021). Modelling the assessment of influence of institutional factors on the learning process of future business managers. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, 43(3), 363–372. https://doi.org/10.15544/mts.2021.33 Retrieved from https://ejournals.vdu.lt/index.php/mtsrbid/article/view/2352

23. Kryshtanovych, S., Gutsulyak, V., Huzii, I., Helzhynska, T., & Shepitchak, V. (2021). Modeling the process of risk management response to the negative impact of risks as the basis for ensuring economic security. Business, Management and Economics Engineering, 19(2), 289-302. https://doi.org/10.3846/bmee.2021.14798

24. Kryshtanovych, S., Horoshko, V., Pasko, O., Prudka, L., & Grynyk, I. (2021). Distance Work with the Preparation of Future Managers of Physical Culture in the Conditions of a Post-Pandemic Society. Postmodern Openings, 12(4), 305-315. https://doi.org/10.18662/po/12.4/377

25. Kryshtanovych, S., Prystupa, Y., Pasko, O., Prudka, L., & Matiienko, T. (2021). Research of the system of formation of professional competence of future managers of physical culture. Laplage in Journal, 7(3C), p.286-291. https://doi.org/10.24115/S2446-6220202173C1620p.286-291

26. Svitlana Kryshtanovych, Nataliia Pavlenchyk, Anatolii Pavlenchyk, Miroslav Kryshtanovych and Olha Romanchuk. Training Professional Competence of Physical Culture and

Sports Managers. 35th IBIMA Conference. URL: https://ibima.org/accepted-paper/training-professional-competence-of-physical-culture-and-sports-managers/

27. Yevhen Prystupa, Svitlana Kryshtanovych, Myroslava Danylevych, Ihor Lapychak, Myroslav Kryshtanovych, Petro Sikorskyi , Podolyak, Z., Volodymyr Basarab. (2020). Features of formation the professional competence of future managers of physical culture and sports. Journal of Physical Education and Sport ® (JPES), Vol 20 (Supplement issue 1), Art 64 pp 441 – 446, 2online ISSN: 2247 - 806X; p-ISSN: 2247 – 8051; ISSN - L = 2247 - 8051 DOI:10.7752/jpes.2020.s1064

28. Алєксєєнко Н. В. Конфліктологічна компетентність майбутнього інженера: теорія і практика. Директор школи, ліцею, гімназії : Всеукраїнський науково-практичний журнал. Спец. тематич. вип. «Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання». Київ : Гнозис, 2019. № 2. Том I (24). С. 181-190.

29. Афанасьєв М. В., Шемаєва Л. Г., Верлока В. С. Основи менеджменту: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / За ред. М. В. Афанасьєва. Харків : ВД “ІНЖЕК”, 2003. 484 с.

30. Буткевич Т.В. Конфліктологія з основами психологи управління: Навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 456 с.

31. Галаган В. Я., Орлов В. Ф., Отич О. М. Конфліктологія : конспект лекцій для підготовки магістрів усіх форм навчання. Київ : ДЕТУТ, 2008. 293 с.

32. Грицюк К. Чому виникають конфлікти? Психолог. 2007. № 25-27. С. 78-79.

33. Дзвінчук Д.І. Психологічні основи ефективного управління. Київ : ЗАТ «НІЧЛАВА». 2000. 280 с.

34. Довгань П. Службові конфлікти та інтриги: різні види службових конфліктів / П. Довгань // Вісник Української Академії державного управління при Президентові України. 2001. № 2. С. 403–413.

35. Дороніна М.С., Григоренко А.М. Психологія управління, частина 2.: Навчальний посібник. Харків, Вид. ХДЕУ, 2000. 96 с.

36. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 456 с.

37. Карамушка Л.М., Дзюба Т.М. Психологія управління конфліктами в організації (на матеріалі діяльності освітніх організацій): Монографія. Київ. Полтава, 2009. 268 с

38. Коваленко Д. В. Конфліктологія : навч. посіб. Харків : Точка, 2012. 221 с.

39. Котлова Л. О. Психологія конфлікту: курс лекцій. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. 112 с.

40. Крушельницька О.В., Мельничук Д.П. Управління персоналом: Навч. посіб. Київ : Кондор, 2003. 453 с.

41. Кулініч І.О. Психологія управління: Курс лекцій. Львів : ВПВ ЛВЦНТЕІ, 2006. 126 с.

42. Ложкін Г. В., Пов’якель Н. І. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика. Київ : Професіонал, 2006. 416 с.

43. Ложкін Г.В., Спасєнніков В. В., Комаровська В.Л. Економічна психологія: Навч. посіб. Київ : ВД "Професіонал", 2004. 304 с.

44. Мельник Л.П. Психологія управління: Курс лекцій. – 2-ге вид., стереотип. Київ : МАУП, 2002. 176 с.

45. Орбан-Лембрик Л.Е. Основи психології управління: Монографія. Івано-Франківськ: Плай, 2002. 426 с.

46. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління. Київ : Академвидав, 2003. 568 с.

47. Орлов В. Ф., Отич О. М., Фурса О. О. Психологія конфлікту : навч.-метод. посіб. для підготовки магістрів усіх форм навчання. Київ : ДЕТУТ, 2008. 422 с.

48. Пачковський Ю.Ф. Психологія підприємництва. Київ : Каравела, 2006. 408 с.

49. Савельєва В.С. Психологія управління: Навчальний посібник. Київ : ВД «Професіонал», 2005. 320 с.

50. Савчин М. Соціальна психологія. Дрогобич: Відродження, 2000. 274 с.

51. Савчин М., Зимянський А. Психологія управління: тексти лекцій. Дрогобич : РВВ ДДПУ імені Івана Франка, 2009. 293 с.
52. Савчук Л.М., Бутенко Н.Ю., Власова А.М. та ін. Організаційна поведінка: Навч.-метод, посіб. для самост. вивч. дисц. Київ : КНЕУ, 2001. 249 с.
53. Слободянюк, А. В. Психологія управління та конфліктологія : навчальний посібник для практичних та семінарських занять / А. В. Слободянюк, Н. О. Андрущенко. Вінниця : ВНТУ, 2010. 120 с.
54. Фесенко Г. Г. Психологія управління та конфліктологія: Конспект лекцій (для студентів спеціальності 8.14010101 «Готельна і ресторанна справа») / Г. Г. Фесенко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ, 2013. 132 с.
55. Хміль Ф. І. Управління персоналом: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Академвидав, 2006. 488 с.
56. Ходаківський Є. І., Богоявленська Ю. В., Грабар Т. П. Психологія управління. Підручник. 3-тє вид. перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 664 с.
57. Хоронжий А.Г. Основи соціального управління: Навч. посіб. Львів: Магнолія Плюс, 2006. 220 с.

Інформаційні ресурси мережі інтернет

58. Безкоштовний консультаційно-інформаційний тур / Центр управління персоналом. – Режим доступу: http://center-personal.livejournal.com/82837.html
59. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.
60. Психологія управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/vnz/reports/psychology/10080/.
61. Репозитарій ЛДУФК. – Режим доступу: http://repository.ldufk.edu.ua/
62. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів : підручник [Електронний ресурс] / Є. Б. Тихомирова, С. Р. Постоловський. – Суми : Університетська книга", 2008. – 240 с. – Режим доступу: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Ubeyvolk/0008960.pdf

4. **Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.**
5. **Засоби діагностики успішності навчання:**
   - опитування, виконання завдань до семінарських занять;
   - написання творчих письмових робіт;
   - підсумкове тестування;
   - залік.

Залікові питання

1. Поняття «психологія менеджменту». Об'єкт, предмет та основні завдання психології менеджменту.
2. Міждисциплінарний характер психолого-менеджерського знання.
3. Психологічні фактори, що зумовлюють ефективність праці менеджерів.
4. Сучасна філософія організації, яка спрямована на створення позитивного образу організації у зовнішньому середовищі.
5. Еволюція психолого-управлінської думки.
6. Японський варіант використання теорії людських взаємин пов'язаний із колективістським методом.
7. Поняття про психологічну готовність до менеджменту.
8. Поняття про психологічну готовність менеджера до управлінської діяльності.
9. Структура мотиваційного компонента психологічної готовності до менеджменту.
10. Група загальноуправлінських знань, які необхідні менеджеру для здійснення управлінської діяльності.
11. Організаційно-регулятивні уміння та навички менеджера.
12. Психолого-управлінські уміння та навички менеджера.
13. Особистісний компонент психологічної готовності до менеджменту.

14. Психічне здоров’я як чинник ефективної діяльності.
15. Детальний портрет психічно здорової особистості (А. Маслоу).
16. Поняття стресу та його впливу на працездатність.
17. Причини виникнення стресу.
18. Поняття самооцінки, її структура.
19. Саморегуляція менеджера.
20. Способи психологічного захисту.
21. Ефективні техніки для вміння запобігти стресу.
22. Психологічний зміст функцій управління.
23. Психологічний контекст процесу менеджменту представницьких, організаційних, адміністративних і контролюючих функцій.
24. Психосоціологічні особливості стратегічної функції.
25. Алгоритм розроблення та прийняття управлінського рішення.
26. Виробничі функції та уміння менеджера, що передбачають психолого-управлінські компетентності.
27. Поняття про керівництво. Стилі керівництва
28. Характеристика основних стилів керівництва: демократичний, авторитарний, ліберальний.
29. Індивідуальний стиль керівництва.
30. Фактори, які впливають на стиль керівництва.
31. Поняття про соціальні позиції та зміст соціальних ролей а організації.
32. Ефективність виконання соціальних ролей працівниками організацій.
33. Особливості виконання функціонально-професійних ролей працівниками.
34. Організаційні особливості структури трудового колективу.
35. Формальні групи в організації.
36. Психологічним механізмом згуртування людей у неформальні групи.
37. Соціально-психологічний клімат в організації.
38. Найважливіші ознаки позитивного соціально-психологічного клімату у трудовому колективі.
39. Поняття групового потенціалу та його елементи.
40. Феномен команди, як типу трудового колективу.
41. Сутність поняття «ділове спілкування».
42. Комунікативна компетентність менеджера.
43. Критерії ефективності комунікації та правила побудови ефективної комунікації.
44. Інтерактивний рівень спілкування.
45. Залежність між моделлю поведінки людини і станом її психіки (Е. Берн).
46. Перцептивний рівень спілкування.
47. Невербальне спілкування та невербальні сигнали підтримки спілкування.
48. Поняття конфлікт та його типологія.
49. Класифікації конфліктів в організаціях.
50. Врегулювання конфліктів: стратегія й тактика.
51. Розробка картографії конфлікту.
52. Стилі поведінки менеджера у конфлікті.
53. Психологічні прийоми приглушення конфлікту.
54. Компоненти готовності до безконфліктного спілкування.
55. Сутність процесу інновації.
56. Реінжиніринг організацій.
57. Психологічні стани опору запровадженню змін.
58. Ефективні методи подолання опору змінам.
59. Психологічний контекст комунікації.
60. Психологічні засоби у системі мотивації та стимулювання праці.